

Nr 108.

Av herrar **Gardell** i Gans och **Johanson** i Hallagården,
angående upprättande av en riksstambok för avels-
djur av ardenneras.

För ordnat arbete och framsteg inom husdjursaveln är stamboksföringen ett nödvändigt komplement. Detta har beträffande flera av våra djurslag vunnit sådant erkännande från statsmyndigheternas sida, att riksstamböcker upplagts för flera djurslag och raser. Sålunda finnes, för att nämna några exempel, riksstambok för flera nötkreatursraser, för två svinraser och flera fårraser. För till hästsläktet hörande raser är däremot stamboksföringen överlämnad till det enskilda initiativet, och här har stamboksföringen övertagits av föreningar. Mot ett sådant förfarande är intet att invända så länge resp. föreningar ställa sig såsom verkliga hjälpare åt den allmänhet, som är hänvisad att vända sig till dem för att få sina djur registrerade i stambok, och föreningarna hålla kostnaderna härför inom måttliga gränser.

Men om det däremot visar sig, att någon förening ådrar sig höga förvaltningskostnader och bedriver annan verksamhet, vars utgifter icke kunna täckas av inkomsterna på samma verksamhet, utan utgifterna skola täckas genom att i en eller annan form beskatta avelsarbetet, synes man vara inne på avvägar. Detta synes i särskilt markerad grad vara fallet, om rättigheten att få sina djur stambokförda förknippas med villkor av godtyckliga beskattningar.

Ett sådant förhållande har inträffat under de senaste åren. Avelsföreningen för svenska ardennerhästen har funnit, att den icke kunnat klara sina utgifter med de anslag, föreningen åtnjutit av staten och hushållningssällskapen samt de avgifter, som upptagas vid och för stamboksföring av de enskilda djuren, utan därjämte beslutat om en form för beskattning av avelsarbetet inom rasen i sin helhet. Denna tillgår sålunda, att varje enskild hingstägare och varje hingstförening ålagts att till föreningen inleverera en krona för varje betäckt sto.

Bortsett från själva beslutet, som i och för sig själv är mest ägnat att väcka förvåning, är det en i högsta grad underbar form av beskattning. Det tager ej hänsyn till, om vid den skedda parningen följer befruktning, utan betäckning av ett sto, som dock kommer att gå gall, beskattas. Beskattning i allmänhet plägar göras i proportion till skatteförmågan. Men till sådana — enligt vad som synes vara de styrandes inom föreningen mening — oväsentligheter tages ej hänsyn. Den kanske jämt godkända hingsten, för vilken betingas en avgift av ett eller par tiotal kronor, beskattas med samma belopp, som den mest värdefulla Ahingst, för vilken kan betingas en avgift av något hundratal kronor.

Skatteprocenten blir sålunda högst varierande och träffar hårdast den stora massan, som bedriver avelsarbete för egen räkning, men som av premieringsväsendet animeras till registrering av sina djur. Minst drabbas ägaren till de mera dyrbara avelsdjuren. För dem blir skatteprocenten av försvinnande betydelse. Ja, man torde kunna våga det antagandet, att denna beskattning kunnat beslutas därför, att de, som äga de dyrbaraste avelsdjuren och förhållandevis beskattas minst, behärska ledningen i föreningen.

Skatteindrivningen är ordnad särdeles effektivt. De hingstägare, som vägra erlägga den, uppföras länsvis på en lista, och denna publiceras i facktidsskrifter och ortstidningar, varvid stoägarna underrättas därom, att föl, fallna efter angivna hingstar, icke komma att stambokföras. Såsom exempel på den opposition, som finnes mot beslutet, må anföras, att listan för år 1925 upptog 286 hingstar.¹⁾ Det är sålunda en mycket impopulär skatt.

Svenska folket lär ha en gammal frihet att genom riksdagen sig självt beskatta, och riksdagen torde ock vid utförandet av detta sitt uppdrag böra tillse, att icke andra skattemyndigheter uppstå, vilka godtyckligt beskatta den allmänhet, som i överensstämmelse med hästpremieringsreglementets bestämmelser bedriver avelsarbete till förbättrande av landets häststammar.

Om man jämför föreningens beskattning med åtgärder, som kunna göras i samband med hästpremieringen, kommer man till högst märkvärdiga resultat.

Vi antaga följande.

Premieringsnämnden har med högsta värdebokstav premierat en viss hingst och med frisedel hänvisat ett sto med högsta värdebokstav till samma hingst. Hingstens ägare vägrar att låta sig beskatta, och stoägaren har att välja mellan att antingen makulera sin frisedel — som skulle inlösas med allmänna medel — och föra stoet till annan hingst eller att använda sin frisedel och icke få avkomman efter två med högsta värdebokstav försedda föräldrar stamboksförd.

För att undvika dylika eventualiteter kanske det skulle kunna tänkas, att av Kungl. Maj:t förordnade ordförande i premieringsnämnderna fölle undan för enskild förenings maktspråk och låte dessa gå före den sakliga synpunkten. Det förefaller visserligen otänkbart. Särskilt ömtålig synes i detta fall ställningen vara för ardennerföreningens sekreterare i sin dubbla egenskap av föreningens skatteexekutor och ordförande i tredje distriktets hästpremieringsnämnd. Det synes också som om konflikter ej helt kunnat undgås, då han i egenskap av ardennerföreningens sekreterare i tidskriften "Hästen" för den 15 juni 1925 uppfört 29 hingstar från sitt eget premieringsdistrikt med meddelande till stoägarna, att föl, födda 1925 efter dessa hingstar, ej bliva föremål för registrering.

¹⁾ I facktidsskriften Hästen (nr 12, 1925) förekommer ett tillkännagivande under rubriken "Meddelande från avelsföreningen för svenska ardennerhästar" av följande innehåll: "Till herrar stoägares kännedom meddelas, att enligt avelsföreningens för svenska ardennerhästar bestämmelser, kunna föl, födda år 1925, fallna efter nedanstående hingstar, ej bliva föremål för inregistrering" (varefter hingstarna uppräknas länsvis med angivande av namn och stamboksnummer).

Att här föreligger en fråga som i högsta grad påkallar riksdagens intresse torde vara uppenbart. Att riksdagen ej kan göra föreskrifter i fråga om enskild förenings angelägenheter i annan mån än pröva förutsättningarna för eventuella statsanslag, är icke att förutsätta. Men däremot torde riksdagen kunna taga initiativ till upprättandet av riksstambok för hästar av ardenneras och för ett sådant initiativ torde anförda förhållanden utgöra starka skäl. Den stora allmänhetens intressen böra ej lämnas åt rena godtycket.

De här framlagda synpunkterna få ytterligare betydelse genom vissa bestämmelser i det av riksdagen förlidit år godkända tyska handelsavtalet (Kungl. Maj:ts prop. nr 223, anm. till punkt 100). Den autonoma tyska tullsatsen för hästar utgör 500 mark för stycket, vilket emellertid enligt avtalet nedsättes för hästar av svensk ardenneras och å generationshästar av svensk ardenneras (rent kallblod) till 140 mark, om hästarna äro värda högst 2,500 mark stycket, och om hästarna betinga ett högre värde än 2,500 mark stycket, 360 mark. Dessa nedsättningar gälla emellertid endast under förutsättning att importören för varje häst företer intyg från avelsföreningen för svenska ardennerhästen, varav framgår, att djuret uteslutande tillhör ett av de nyss nämnda slagen. Såsom detta är ordnat, är således hästexporten helt beroende av denna enskilda förening, vilken i ovan sagda avseende visat sig kunna förfara godtyckligt. Även ur denna synpunkt är alltså en riksstambok av här ifrågasatt slag av behovet påkallad.

På grund av vad ovan anförts få vi hemställa,

att riksdagen ville besluta i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville uppdraga åt stuteriöverstyrelsen eller annan att upprätta en riksstambok för avelsdjur av ardenneras.

Stockholm den 20 januari 1927.

Th. Gardell,
Gans.

Gustav Johanson
i Hallagården.